

Handleiding Catechisatiemethode Leer mij

15-17 jaar – deel 2

Versie 2019-2020

Inhoudsopgave

Inleiding	3
17. Het geloof: De Heilige Geest, Zijn Persoon	5
18. Het geloof: De Heilige Geest, Zijn werk	8
19. Het geloof: Een heilige, algemene Christelijke Kerk	10
20. Het geloof: Vergeving van de zonden	14
21. Het geloof: Wederopstanding van het lichaam	16
22. Het geloof: Het eeuwige leven	18
23. Gods geboden: Tuchtmeester tot Christus	21
24. Gods geboden: Geen andere goden dan God (1 ^e gebod)	23
25. Gods geboden: Geen beelden maken van God (2 ^e gebod)	25
26. Gods geboden: Gods Naam niet ijdel gebruiken (3 ^e gebod)	28
27. Gods geboden: De rustdag gedenken (4 ^e gebod)	31
28. Gods geboden: Het gezag eren (5 ^e gebod)	33
29. Gods geboden: niet doden (6 ^e gebod)	36
30. Gods geboden – het heilige huwelijk	39
31. Gods geboden zuiver en rein bewaren	42
32. Gods geboden – Omgaan met Gods gaven	45

Inleiding

HHJO

Voor u ligt een handleidingdeel van de HHJO catechisatiemethode 'Leer mij'. Deze catechisatiemethode is ontstaan vanuit de behoefte aan een goede, didactisch verantwoorde en Schriftgetrouwe catechisatiemethode, die bruikbaar is binnen de breedte van de Hersteld Hervormde Kerk. Vanuit de betrokkenheid op de jeugd van onze kerk en de gevoelde noodzaak om helder en Bijbelgetrouw catecheseonderwijs aan hen te geven, heeft de HHJO het initiatief genomen om een nieuwe catechesemethode te laten ontwikkelen.

Het uitgangspunt van deze methode is de Heidelbergse Catechismus. Aan de hand van de drieslag geloof, gebod en gebed, die ook in de Heidelbergse Catechismus gehanteerd wordt, wordt in deze methode de geloofsleer behandeld. Voor een optimaal leerrendement is ervoor gekozen om de drieslag geloof, gebod en gebod elke drie jaar te herhalen. In de eerste drie jaar wordt de basis gelegd. De volgende cycli van drie jaar brengen verdieping aan.

Catechese richt zich op alle jongeren. Hier vallen ook de jongeren onder, die moeilijk leren. Bij het schrijven deze methode is ervoor gekozen om te schrijven op VMBO-niveau. Hiermee is deze methode toegankelijk voor de meeste catechisanten. Waar nodig kan de catecheet in zijn uitleg nog eenvoudiger uitleggen of juist verdieping aanbrenge, al naar gelang de behoefte van de groep die hij voor zich heeft.

Leerdoelen

Elk hoofdstuk in het werkboekje begint met de leerdoelen van dit hoofdstuk. Deze leerdoelen bepalen de focus van de les. In deze handleiding zijn bij elk hoofdstuk vragen opgenomen die na afloop van de catechisatieles gesteld kunnen worden om te toetsen in hoeverre de leerdoelen van de les behaald zijn.

De leerdoelen zijn op hoofd-, hart- en handenniveau geformuleerd:

- Het leerdoel op hoofdniveau gaat om kennis. Wat moet een jongere *weten* na deze catechisatieles?
- Het leerdoel op hartniveau gaat om geïnternaliseerde kennis. Wat moet een jongere zich na deze catechisatieles *beseffen*?
- Het leerdoel op handenniveau gaat om praktische kennis. Wat moet een jongere *kunnen* met de informatie die hij vanuit deze catechisatieles aangereikt gekregen heeft?

Door leerdoelen op hoofd-, hart- en handenniveau te definiëren proberen we de geloofsleer zo dicht mogelijk bij de catechisant te brengen. Deze methode wil niet alleen bereiken dat er kennis in de hoofden van jongeren komt, maar wil hen ook aan het nadenken zetten over de betekenis voor hun eigen hart en leven. Met als doel dat zij de verkregen kennis ook in hun dagelijks leven gebruiken.

Het formuleren van leerdoelen op hoofd-, hart- en handenniveau kan de indruk van maakbaarheid wekken. Dat is heel nadrukkelijk niet de bedoeling. Ten diepste worden alleen het hoofd, het hart en de handen bereikt, wanneer de Heilige Geest in de catechisant werkt en zijn of haar hart vernieuwt. In de catechese zijn we diep afhankelijk van Zijn werk. Tegelijkertijd mogen we in de hoop op en de verwachting van Zijn werk de middelen gebruiken om het hoofd, het hart en de handen van de catechisant te bereiken.

Leeropdracht

Elk hoofdstuk kent twee leeropdrachten. De ene leeropdracht betreft een vraag en antwoord uit de Heidelbergse Catechismus. De moeilijke woorden staan naast de vraag en het antwoord. De andere leeropdracht betreft een Bijbeltekst. Het is aan de catecheet om te kiezen welke leeropdracht hij laat leren. Hierbij kan het niveau van de groep meegewogen worden.

Catecheten die catechisanten graag vragen laten maken als huiswerk, kunnen daarvoor de verwerkingsvragen gebruiken die bij elk hoofdstuk zijn toegevoegd. Dit geeft de mogelijkheid om te toetsen of de catechisanten de stof van afgelopen week goed begrepen hebben en waar nodig kunnen onduidelijke punten nog verder uitgelegd worden. Het is ook mogelijk om de verwerkingsvragen in de catechisatieles te behandelen.

Reageren

Er is bewust gekozen om de handleiding bij deze catechesemethode digitaal aan te bieden. Dit biedt de mogelijkheid om de handleiding uit te breiden en te verbeteren. Heeft u een goede aanvulling op de handleiding, bijvoorbeeld een goed voorbeeld, een verwerkingsopdracht, een verhaal, een literatuurtip, of iets anders? Laat het ons weten, zodat wij dit mee kunnen nemen wanneer de handleiding bijgewerkt wordt. U kunt uw reactie sturen naar secretariaat@hhjo.nl.

17. Het geloof: De Heilige Geest, Zijn Persoon

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat de Heilige Geest samen met de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig God is.

Hart – beseffen

Ik besef dat de Heilige Geest in gelovigen woont en werkt.

Handen – kunnen

Ik bid of de Heilige Geest ook mij vernieuwt.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 51: 6:

Verwerp mij van Uw aangezicht toch niet;
Ai, laat van mij Uw Heil'gen Geest niet scheiden.
Die kan alleen op 't rechte spoor mij leiden;
Bestier mijn gang, daar Gij mijn zwakheid ziet.
Geef mijn gemoed, dat nu angstvallig vreest,
De blijdschap weer; doe op Uw heil mij hopen;
Laat mij, gesterkt door enen eed'len geest,
Volvaardig 't pad van Uw geboden lopen.

Binnenkomer

Bespreek de binnenkomer met de catechisanten. De volgende vragen kunnen hierbij helpen:

1. Wat gebeurt er op de preek van ds. Edwards?
2. Hoe zou je het vinden als dat komende zondag hier in de kerk zou gebeuren?
3. Werkt de Heilige Geest altijd op deze manier? Hoe werkt de Heilige Geest gewoonlijk?
4. Verlang jij ernaar dat de Heilige Geest gaat werken in onze gemeente?
5. Werkt de Heilige Geest in onze gemeente? Noem voorbeelden van hoe Hij werkt in onze gemeente.
6. Werkt de Heilige Geest in jou? Zo ja, hoe werkt Hij in jou? Zo nee, wat zegt dit?

Alternatieve binnenkomer

Geloofsbelijdenis van Nicea over de Heilige Geest

Maak groepjes van 2 of 3 catechisanten.

Laat ze de Geloofsbelijdenis van Nicea opzoeken, achterin hun Bijbeltje.

Laat ze opschrijven wat de Geloofsbelijdenis van Nicea zegt over de Heilige Geest.

Laat ze bij elk punt ook uitleggen wat daarmee bedoeld wordt.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Stellingenspel

Deze werkvorm kan gebruikt worden om de stelling (vraag 3 bij de verwerkingsvragen op blz. 8) te bespreken. Bij deze werkvorm krijg je inzicht in de mening van jongeren. De stelling luidt: *Als je niet vervuld bent met de Geest, ben je vervuld met jezelf.* Schrijf deze op een groot vel papier of op het bord. Dit kan eventueel ook gedaan worden door een van de jongeren.

1. Lees de stelling hardop voor.
2. Geef een minuut de tijd om na te denken over de stelling.
3. Geef aan dat de voorstanders links in de ruimte gaan zitten en de tegenstanders rechts, de jongeren die het nog niet weten kunnen bij de achterwand gaan staan.
4. Eén van de voor- en één van de tegenstanders beargumenteert zijn/haar mening over de stelling.
5. Het is toegestaan om van mening te veranderen, maar dan moet hij/zij ook van positie veranderen. Zodra iemand van plaats wisselt dan moet dit beargumenteerd worden.
6. Let op! Sluit de discussie altijd gezamenlijk af. Dit kun je doen door een duidelijke conclusie te geven op grond van de Bijbel. Voor dat je dit doet zorg je ervoor dat alle jongeren weer hun eigen plek hebben ingenomen.

Optie 2 – Interview

Maak groepjes van 2.

Interview elkaar. Gebruik de volgende vragen als startpunt voor het interview:

1. Ben jij een kind van de Heere?
2. Zo ja:
 - a. Hoe heeft de Heilige Geest in jou gewerkt?
 - b. Hoe werkt de Heilige Geest nog steeds in jou?
3. Zo nee:
 - a. Heb je wel eens een moment gehad, dat je iets ervaarde van God? Een preek die je raakte, een Psalmvers die wat met je deed, een gebed wat verhoord werd, dat je de aanwezigheid van God voelde, dat je voelde dat een zonde die je deed verkeerd was, of iets ander waarin je iets van God ervaarde?
 - b. Hoe ging het ná die ervaring? Wat heb je met die ervaring gedaan?
 - c. Is hoe je met die ervaring omgegaan bent, het weerstaan van de Heilige Geest? Waarom wel/niet?

Verdieping

De volgende onderwerpen zouden ter verdieping behandeld kunnen worden.

De zonde tegen de Heilige Geest

Denk hierbij aan vragen als:

1. Wat is de zonde tegen de Heilige Geest?
2. Hoe weet ik of ik de zonde tegen de Heilige Geest gedaan heb?

Hierbij kan Mattheüs 12:20-32 als uitgangspunt gebruikt worden.

De gaven van de Heilige Geest

Hierbij kan gedacht worden aan vragen als:

1. Wat zijn de gaven van de Heilige Geest?
2. Voor wie zijn de gaven van de Heilige Geest bedoeld? Geeft Hij die aan alle ware gelovigen of krijgt iedere gelovige één of meerdere van die gave?

Als uitgangspunt kan 1 Kor. 12:1-11 genomen worden.

De leiding van de Heilige Geest

Denk hierbij aan vragen als:

1. Hoe ziet dat eruit: de leiding van de Heilige Geest in je leven?
2. Is de leiding van de Heilige Geest er alleen voor ware gelovigen, of ook voor onbekeerden?

Het is goed om vooraf een concreet voorbeeld van de leiding van de Heilige Geest op te zoeken. Dat kan voor jongeren duidelijk maken wat de leiding van de Heilige Geest inhoudt.

De werking van de Heilige Geest in het persoonlijke leven

Hierbij gaat het om de belevingsvragen. Denk hierbij aan vragen als:

1. Als de Heilige Geest werkt in je leven, hoe gaat dat dan?
2. Is dat bij iedereen hetzelfde?
3. Hoe weet ik of de Heilige Geest in mij aan het werk is?
4. Wat als de Heilige Geest nog niet in mijn hart werkt, wat moet ik dan?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Is de Heilige Geest God?
2. Is de Heilige Geest *op dezelfde manier* God als God de Vader God is?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waar woont de Heilige Geest?
2. Wat houdt het in dat de Heilige Geest in je hart woont, als ware gelovige?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat kun je doen als je verlangt naar een vernieuwd leven?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

18. Het geloof: De Heilige Geest, Zijn werk

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat het werk is van de Heilige Geest, namelijk dat Hij Christus en Zijn weldaden openbaart en toepast.

Hart – beseffen

Ik beseef dat de Heilige Geest Heere is en levend maakt.

Handen – kunnen

Ik kan aangeven wat ik van Christus door de Heilige Geest ontvangen heb of mag ontvangen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 143:10:

Leer mij, o God van zaligheden,
Mijn leven in Uw dienst besteden;
Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand;
Uw goede Geest bestier' mijn schreden,
En leid' mij in een effen land.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Een lampje op de rug

Neem een zaklamp mee, en bindt daar een touw aan vast.

Roep een catechisant naar voren.

Hang de zaklamp om zijn nek, zodat de zaklamp op zijn rug hangt.

Zet de zaklamp aan.

Laat hem raden of de zaklamp aanstaat of niet.

Doe dit een paar keer. Zorg daarbij dat hij of zij ook een paar keer verkeerd raad.

Maak de toepassing: als je een zaklamp op je rug hebt, weet je niet, of het licht brandt of niet.

Zo wordt er over het geestelijke leven wel eens gezegd: Hij heeft het lampje op zijn rug.

1. Wat wordt daarmee bedoeld, denk je?
2. Kan dat? Dat de Heilige Geest in je werkt, zonder dat je dat door hebt?
3. Als je sterft met een lampje op je rug, ga je dan naar de hemel?
4. Als je het lampje op je rug hebt, heb je dan rust van binnen?

Optie 2 – Gids

Maak groepjes van 2 tot 5 catechisanten.

Geef ze 2 minuten om met een antwoord te komen op de vraag:

Wat doet een *gids*?

Stel na die 2 minuten, als de groepjes bedacht hebben wat een gids doet, de vraag:

Hoe is de Heilige Geest een gids?

Probeer uit te komen bij het volgende:

1. Een gids brengt je ergens naartoe. De Heilige Geest brengt je bij Christus.
2. Een gids vertelt en laat je zien hoe mooi de plaats is, waar je naartoe gaat. Zo laat de Heilige Geest je zien hoe mooi en rijk Christus is. Hoe rijk het offer van Christus is. Ja, Hij laat je de schoonheid van de Drie-enige God en alles wat er bij Hem hoort, zien.

Verdieping

U kunt met de catechisanten naar aanleiding van deze stof nadenken over de dwaling van de remonstranten, die het onweerstaanbare werk van Gods Geest niet erkennen. Dan hebt u een gelegenheid om te laten zien dat dit juist een troostleer is. Ook kunt u ter verwerking terugkomen op inleiding van deze les.

Voor verdere verdiepingsmogelijkheden, zie het kopje *Verdieping* in de handleiding bij Hoofdstuk 17.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat is het werk van de Heilige Geest?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat wil het zeggen dat de Heilige Geest *Heere* is?
2. Wat bedoelen we als we zeggen dat de Heilige Geest levend maakt?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kom je bij Christus?
2. Hoe leer je meer van Christus zien?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

19. Het geloof: Een heilige, algemene Christelijke Kerk

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* dat God een gemeente heeft uitverkoren, die Hij beschermt en onderhoudt.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat ik alleen werkelijk kan bijdragen aan de opbouw van de gemeente, wanneer ik verbonden ben aan Christus.

Handen – kunnen

Ik *kan* mijn roeping als lid van de gemeente invulling geven.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 122:3:

Dat vreed', en aangename rust,
En milde zegen u verblij';
Dat welvaart in uw vesting zij,
In uw paleizen vreugd' en lust.
Om vriend en broed'ren spreek ik nu:
"De vrede zij en blijv' in u;
Nooit moet haar nijd of twist verkloeken;
Om 's HEEREN huis, in u gebouwd,
Waar onze God Zijn woning houdt,
Zal ik het goede voor u zoeken."

Alternatieve binnenkomer

Groepsopdracht uitstraling

Maak groepjes van 3 tot 5 catechisanten.

Geef hen 5 minuten om de vraag te beantwoorden:

Wat merkt de buurt van onze kerk?

Als ze klaar zijn, geef hen dan de volgende vragen:

1. Wat zou de kerk *moeten* uitstralen?
2. Loop de opgeschreven punten langs: welk punt voldoet aan wat de kerk zou moeten uitstralen, en welke niet?
3. Hoe zou de kerk meer kunnen uitstralen?

Geef ook hier ten minste 5 minuten voor.

Bespreek de resultaten kort plenair.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Denken-Delen-Uitwisselen

Geschikt voor verwerkingsvraag 1 en 2

Werkwijze:

1. *Denken*: De jongeren krijgen een vraag van de catecheet, in dit geval dus verwerkingsvraag 1 of 2. De jongeren krijgen elk enige tijd om daar over na te denken
2. *Delen*: Nu vertellen de jongeren elkaar wat hun antwoord of oplossing is. Ze kunnen met elkaar vergelijken en eventueel hun oplossing of antwoord bijstellen.
3. *Uitwisselen*: Nu worden door de catecheet verschillende jongeren aangewezen om hun antwoord te geven of op het bord te zetten. Aan de andere jongeren wordt regelmatig om commentaar gevraagd.

Optie 2 – Drie borden discussie

Geschikt voor verwerkingsvraag 3 en 4

Werkwijze:

1. De catecheet legt een stelling, in dit geval dus 3 of 4, voor aan de jongeren. Het lokaal heeft drie hoeken: mee eens, mee oneens, ik weet niet.
2. Iedere jongere reageert op deze stelling door te gaan zitten in de hoek dat zijn mening het meest benadert.
3. Elke groep jongeren (eens, oneens, ik weet niet) gaat nu discussiëren waarom ze het eens of oneens zijn met de stelling of waarom ze het nog niet weten. De argumenten worden genoteerd op het bord of op een vel papier. Er mag tijdens de discussie door de leerling gewisseld worden van groep als deze van mening verandert.
4. De catecheet kan vervolgens tot een klassendiscussie overgaan.

Optie 3 – Persoonlijke opdracht: bijdragen aan de gemeente

Laat de jongeren voor zichzelf opschrijven:

1. Waar ben ik goed in?
2. Hoe kan ik dat, waar ik goed in ben, inzetten in de gemeente?
3. Hoe kan ik verder bijdragen aan de kerkelijke gemeente?

Bespreek kort plenair, door een aantal jongeren een beurt te geven.

Eventueel kan een verdiepingsslag gemaakt worden, door daarna de volgende vragen plenair te bespreken:

1. Veel dingen die jullie noemen, dragen *praktisch* bij aan de gemeente. Wat is de waarde daarvan, vergeleken met wat je *geestelijk* aan de gemeente kunt bijdragen?
2. Op welke manieren kun je *geestelijk* bijdragen aan de gemeente? (als gebed genoemd wordt, maak dit dan concreet, door te vragen *waarvoor* er gebeden kan worden. Mogelijke antwoorden zijn: predikant die preekt, mensen tot bekering komen, geloof van Gods kinderen verdiept, evangelisatie, etc).

Verwerkingsvragen

Gebruik bij vraag 4 het artikel uit het Kerkblad van de HHK, wat onder *Extra's* staat bij dit hoofdstuk. U kunt dit eventueel uitprinten en de catechisanten meegeven.

Verdieping

In deze leeftijdsfase hebben jongeren een beeld van hun plaatselijke gemeente. Het is goed dat er ruimte is voor hun gedachten en wat zij niet goed begrijpen. Hoe zien zij hun eigen kerkelijke betrokkenheid?

Ook kunt u met hen wat meer ingaan op de vervolgde Kerk, en hoe wij hen kunnen gedenken in gaven en gebeden.

Verder kan de kerkelijke verdeeldheid en het sluiten van kerkgebouwen in Nederland onder de aandacht gebracht worden.

In ons land zijn veel kerken. Dat roept bij jongeren veel vragen op. In de les kan ingegaan worden op de plaats van de Hersteld Hervormde Kerk in het kerkelijke landschap. Er is een gratis lesbrief te bestellen waarin ingegaan wordt op de geschiedenis achter de Hersteld Hervormde Kerk: <https://www.hhjo.nl/hhjo-rondom/webshop/lesbrief-waarom-hersteld-hervormd>.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom is er een Kerk?
2. Zal de Kerk er altijd blijven?

Leerdoel hart – beseffen

1. Kan je als onbekeerde bijdragen aan de opbouw van de gemeente?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat kun jij doen, om bij te dragen aan de gemeente?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Extra's

Artikel uit het Kerkblad van de HHK

Staat de Heere Jezus centraal in jouw leven?

Door: Leo de Kluijver

“Wat betekent het als iemand centraal in je leven staat?” vroeg ik aan mijn zoontje van acht. Hij wist het niet maar al pratend kwamen we er wel uit: “Dan is die persoon de allerbelangrijkste in jouw leven”. “Wie zou dat zijn in jouw leven?” “De Heere Jezus natuurlijk!”

Bij wiskunde heb je misschien wel geleerd wat het middelpunt van een cirkel is. Dat is niet zomaar een stip, maar zo'n punt is pas middelpunt als het centraal staat in een vlak of cirkel. Een fietswiel bijvoorbeeld; het middelpunt is je as. Hoe belangrijk is zo'n as?! Als die as niet centraal staat, rijd je op een hobbelfiets.

Denk eens even mee: als dat wiel jouw leven is, wie of wat vormt dan die 'as' en bepaalt de balans en de snelheid waarmee je om die as draait?

Vormt de Heere Jezus die allesbepalende plek in jouw leven, waar alles om draait? Waar merk je dat aan? Wat mag Hij in jouw leven bepalen (pijl A) en wat is jouw reactie op Hem (pijl B)? Dat merk je bijvoorbeeld tijdens de preek of bij het zingen. Maar ook bij het bidden en bijbellezen op je kamer. Wekt Zijn invloed verlangen naar Hem op?

Nog iets: die as draait even snel als het wiel. En als de as tegenstand ondervindt, levert dat dezelfde tegenstand op voor het wiel. In de Bijbel wordt nogal vaak gesproken over het lijden dat het volgen van Jezus met zich meebrengt. *“Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen...”* zei Jezus. Schrik je daarvan? Of heb je die 'kostenpost' ingecalculeerd?

In dat beeld van het wiel en de as zit ook een vertroostend element: als je met je wiel tegen een stoeprand rijdt, krijgt de velg dezelfde klap als de as, al sta je daar misschien niet zo bij stil. Als je verdrukking ondervindt vanwege Jezus' Naam, dan raakt dat ook Hem! Hij weet ervan en Hij beschikt over Zijn engelen om ze in te zetten om jou te beschermen, waar Hij het nodig acht.

Wat is het ondanks het lijden heerlijk als Hij centraal staat in jouw leven! Want dan zul je straks 'rondom Gods troon' staan, samen met diezelfde engelen. Dan staat Hij werkelijk en volmaakt centraal, in het middelpunt. En dat is écht de allerbeste plaats!

20. Het geloof: Vergeving van de zonden

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat God de zonden vergeeft om Jezus Christus' wil.

Hart – beseffen

Ik beseef dat vergeving van zonden een hoge prijs heeft, en toch om niet gegeven wordt.

Handen – kunnen

Ik kan mijn zonden concreet belijden en bidden om vergeving.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 32:1:

Welzalg hij, wiens zonden zijn vergeven;
Die van de straf voor eeuwig is ontheven;
Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bekleet,
Voor 't heilig oog des HEEREN is bedekt.
Welzalg is de mens, wien 't mag gebeuren,
Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren,
En die in't vroom en ongeveinsd gemoed,
Geen snood bedrog, maar blank' oprechtheid voedt.

Alternatieve binnenkomer

Als inleiding denken we na over digitale zonden.

Nodig: Pen en papier voor elke deelnemer.

Maak groepjes van 3 tot 5 catechisanten. Geef hen de volgende opdracht:

1. Schrijf onder elkaar 10 zonden kunnen mensen digitaal doen?
2. Schrijf erachter tegen wie doen ze die zonden?
3. Schrijf daarachter of die uitgewist kunnen worden?

Bespreek de verschillende antwoorden plenair. Bij alle zonden doen we vaak onze naaste kwaad, maar bovenal de Heere. Sommige 'digitale' zonden zijn niet meer terug te draaien. Dat geldt ook voor andere zonden. God onthoudt al onze zonden. Daartegenover kan hij alle zonden vergeven door Christus' bloed. Ze zijn dan helemaal verdwenen.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Creatieve opdracht

Maak groepjes van 3 tot 5 catechisanten.

Geef als opdracht mee:

Je ontmoet iemand, die de Bijbel niet kent. Je wil hem uitleggen, dat God de zonden vergeeft. Het probleem is: hij is doof. Je kunt dus niet met hem praten. Daarnaast is hij analfabeet. Hij kan dus ook niet lezen. Hoe maak je hem duidelijk, dat God de zonden vergeeft?

Wees creatief. Je mag iets tekenen, je mag iets uitbeelden, of wat je maar meer kunt bedenken.

Jullie hebben 7 minuten.

Optie 2 – Tegenstellingen

We hebben het gehad over de grote tegenstelling tussen ons zondige mensen en de Heilige God. In de Bijbel staan meer van deze grote tegenstellingen. Ga in groepjes van 3 personen op zoek naar deze tegenstellingen. Welk beeld vinden jullie het beste passen?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Hoe kan God de zonden vergeven?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat heeft de vergeving van de zonden gekost?
2. Wat moet je meebrengen naar God om vergeving van zonden te krijgen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe krijg je vergeving van zonden?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

21. Het geloof: Wederopstanding van het lichaam

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* dat met de opstanding mijn lichaam en mijn ziel herenigd worden.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat de gelovige verheerlijkt zal worden en de ongelovige verdoemd zal worden.

Handen – kunnen

Ik *kan* uitleggen wat begraven te maken heeft met de opstanding van de doden.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 30:8:

Gij hebt mijn weklacht en geschrei
Veranderd in een blijden rei;
Mijn zak ontbonden, en mij weer
Met vreugd omgord; opdat mijn eer
Niet zwijg'. Zo klimt Uw lof naar boven;
Mijn God, U zal ik eeuwig loven.

Of Ps. 73:12:

'k Zal dan gedurig bij U zijn,
In al mijn noden, angst en pijn;
U al mijn liefde waardig schatten,
Wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten.
Gij zult mij leiden door Uw raad,
O God, mijn heil, mijn toeverlaat;
En mij, hiertoe door U bereid,
Opnemen in Uw heerlijkheid.

Alternatieve binnenkomer

Maak een tekening van hoe je de opstanding voor je ziet.

Besprek een aantal tekeningen plenair, door de tekenaar uit te laten leggen wat hij/zij getekend heeft.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Hemel en hel

In de Bijbel worden verschillende dingen over de hemel en hel gezegd.

Zoek een aantal van die teksten op. Gebruik eventueel een concordantie.

Verdeel het bord in twee vakken. Schrijf boven het ene vak *hemel*, en boven het andere *hel*.

Lees de Bijbelgedeeltes over hemel en hel.

Schrijf alle woorden die over de hemel en hel gaan in de juiste kolom op het bord.

Stel vervolgens de vraag: Wat hebben we geleerd over de hemel en de hel?

Optie 2 – Apologetisch gesprek

Maak tweetallen.

Elk tweetal voert een rollenspel op.

De ene is een niet-gelovige, die het geloof in een hemel en hel maar onzin vindt.

De ander is iemand, die gelooft dat er een hemel en hel is. Hij probeert de ander te overtuigen.

Verzamel aan het einde de beste kritische vragen.

Laat die vragen door één van de jongere aan jou, als catecheet, stellen.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat gebeurt er bij de opstanding met je lichaam en je ziel?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat gebeurt er bij de opstanding met de gelovigen?
2. Wat gebeurt er bij de opstanding met de ongelovigen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat heeft begraven te maken met de opstanding?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

22. Het geloof: Het eeuwige leven

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* dat het eeuwige leven nu begint en straks volkomen wordt.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat het eeuwige leven voor ons niet te begrijpen is.

Handen – kunnen

Ik *kan* mijn leven inrichten met het oog op de eeuwige toekomst.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 68:2:

Maar 't vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen;
Hun blijdschap zal dan, onbepaald,
Door 't licht, dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.
Heft Gode blijde psalmen aan;
Verhoogt, verhoogt voor Hem de baan;
Laat al wat leeft Hem eren;
Bereidt den weg, in Hem verblijd,
Die door de vlakke velden rijdt;
Zijn naam is HEER der heren.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Het touw¹

Vertel, bij voorkeur met behulp van een echt touw, het volgende voorbeeld. Je kunt dit voorbeeld ook gebruiken als afsluiter.

Je zou het menselijke leven kunnen vergelijken met een heel lang touw. Probeer het maar voor je te zien. Een touw waarvan ik hier het uiteinde in mijn hand heb en wat van hier doorloopt naar de gang, en zo, via de gang, doorloopt naar tot aan de buitendeur. En als je het touw volgt, naar buiten toe, dan gaat het eindeloos verder. Een touw wat eindeloos lang is.

Ziet je het voor je? Nu, dan pak ik in gedachten een rode stift en dan kleur ik aan het begin van het touw een heel klein stukje in. Rood. Ziet je het voor je? Een enorm lang, wit touw, zonder einde, waarvan de eerste paar centimeter rood gekleurd is. Een enorm lang touw, wit, waarvan de eerste paar centimeter rood gekleurd is.

Dat touw is je leven. Het begint op de dag dat je geboren bent en het gaat voor eeuwig door. En dat kleine stukje aan het begin, dat we rood gekleurd hebben? Dat is je leven op aarde. Een paar tientallen jaren hier op aarde, dat kleine rode stukje, en vervolgens de rest van het touw, wat eindeloos doorgaat. De rest van je leven.

En nu zijn er mensen, ook onder jullie misschien wel, die alleen maar bezig zijn met dat hele kleine rode stukje aan het begin van het touw. Daar ben je vol mee. En je zegt: Ik kan niet wachten tot ik hier ben. En je gaat een

¹ Let op: dit voorbeeld is in deel 2 van het boekje 12-14 jaar ook als alternatieve binnenkomer genoemd.

centimeter verder op dat rode stukje. En als ik hier ben dan ga ik mijn eerste auto kopen. En als ik hier ben, hoop ik getrouwd te zijn. En als ik hier ben, dan hoop ik een goede baan te hebben. En hier ...

Ik ga hard werken. En sparen. En als ik dan goed mijn best gedaan heb dan kan ik écht genieten van dit stukje hier. En je wijst naar de laatste centimeter van dat rode stukje, aan het begin van het touw. Vol van dat kleine rode stukje, aan het begin van het touw. Je wilt dit nog doen en dat bereiken en daar heen gaan en daar mee bezig zijn. Allemaal in dat kleine rode stukje aan het begin van het touw. Daar ben je vol van. Daar leef je voor. Als ik het in dit stukje maar fijn heb.

En de rest van het touw dan? Na dat kleine rode stukje gaat het touw eindeloos door. Na dat kleine rode stukje, die jaren hier op aarde, volgen oneindig veel jaren in de eeuwigheid. En nu zegt de Bijbel dat hoe ik leef in dit kleine rode stukje, dit leven nu, bepaalt hoe het zal zijn in al die jaren in de eeuwigheid.

Wees eens eerlijk. Waar leef je voor? Leef jij voor dat kleine stukje aan het begin van het touw? Het leven nu? Als ik in dit kleine, rode stukje maar gelukkig ben? Als ik daar maar kan genieten van alles wat ik leuk vindt? Als ik daarin maar kan doen wat ik zelf wil? Leef ik voor dat kleine, rode stukje, aan het begin van het touw? Of leef ik voor wat er komt ná dat kleine rode stukje touw? Dat lange, witte stuk touw, waar geen einde aan komt. De eeuwigheid. Voor welke toekomst leeft u?²

Optie 2 – Tekening

Maak een tekening van hoe je de hemel en de nieuwe voor je ziet.

Degenen die niet van tekenen houden, kunnen hun papier in twee kolommen verdelen. In de ene kolom schrijven ze alles wat er in de hemel/op de nieuwe aarde niet meer is. In de andere wat er juist wél is.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Woordweb over tijd

Als je nadenkt over het eeuwige leven, merk je hoeveel hier op aarde aan tijd verbonden is.

Opdracht: Welke dingen op de wereld hebben allemaal met tijd te maken? Maak een Woordweb op een flapover. In het midden komt het woord *tijd*, daaromheen maak je cirkels met woorden die met tijd in deze wereld te maken hebben. De cirkels verbind je met *tijd* door een lijn te trekken.

In de eeuwigheid verdwijnt alles wat met tijd te maken heeft. Schrijf met dikke blokletters dwars over het woordweb *stop*.

Optie 2 – wonderen

God is eeuwig. Hij heeft de tijd geschapen. In de Bijbel komen een paar voorbeelden voor waarin je merkt dat God ook een God is over de tijd. In een aantal Bijbelverhalen wordt de tijd door een wonder aangepast. Kan jij die voorbeelden noemen?

Schrijf ze onder elkaar op een flapover en schrijf de vindplaats in de Bijbel erachter.

Deze opdracht kan ook in groepjes worden uitgevoerd.

Optie 3 – verheerlijkt lichaam

Ook een verheerlijkt lichaam komt enkele keren in de Bijbel voor. Kan jij bedenken op welke plaatsen dit is? Zet de 'kenmerken' die je vindt van een verheerlijkt lichaam onder elkaar op een flapover.

Deze opdracht kan ook in groepjes worden uitgevoerd.

² Licht aangepast citaat uit de preek van ds. S.T. Lagendijk over Zondag 22 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in HHG Zwartebroek-Terschuur. Het voorbeeld is afkomstig van Francis Chan en is te vinden op de Youtubepagina van geloofstoerusting.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wanneer begint het eeuwige leven?

Leerdoel hart – beseffen

1. Kun je begrijpen wat het eeuwige leven is?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat heeft het eeuwige leven te zeggen, voor hoe je nu leeft?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

23. Gods geboden: Tuchtmeester tot Christus

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat de ceremoniële wetten vervuld zijn in de Heere Jezus en nu niet meer nageleefd hoeven te worden.

Hart – beseffen

Ik beseff dat ik tegen al de geboden van God gezondigd heb en daarom het offer van Christus aan het kruis nodig heb voor mijn zonden.

Handen – kunnen

Ik kan uitleggen waarom wij als christenen niet meer volgens de Joodse spijswetten en feestdagen leven en ik kan uitleggen wat we vandaag van deze wetten kunnen leren.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 40:4:

Brandofferen, noch offer voor de schuld,
Voldeden aan Uw eis, noch eer.
Toen zeid' ik: "Zie, ik kom, o HEER;
De rol des boeks is met Mijn naam vervuld.
Mijn ziel, U opgedragen,
Wil U alleen behagen;
Mijn liefd' en ijver brandt:
Ik draag Uw heil'ge wet,
Die Gij den sterv'ling zet,
In 't binnenst' ingewand."

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Zaklamp

De catecheet neemt een zaklamp en een voorwerp mee. Het voorwerp moet wel wat details hebben die je zou kunnen beschrijven (bijv. een roos heeft een lange steel/blaadjes/doornen).

Neem ook een groot wit papier mee (bijv. A3 formaat).

Zorg ervoor dat het donker is in de ruimte en dat de catechisanten het voorwerp niet kunnen zien.

Vervolgens schijnt de catecheet met de zaklamp op het voorwerp, met het papier tussen de catechisanten en het voorwerp in.

Het is de bedoeling dat de catechisanten het voorwerp vervolgens raden of zo goed mogelijk beschrijven.

Bruggetjes naar de catechisatieles kunnen zijn:

1. Wat kun je te weten komen over het voorwerp aan de hand van een schaduw?
2. Wat kun je niet te weten komen?
3. Wat is het nut van een schaduw?

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Grote verzoendag

Lees Leviticus 16, over Grote verzoendag.

Laat om de beurt een catechisant een vers lezen en in eigen woorden weergeven.

Zorg dat aan het einde van het hoofdstuk dat de catechisanten voor zich zien, wat er op Grote Verzoendag gebeurde.

Stel vervolgens de vraag: Hoe wordt Grote Verzoendag vervuld door de Heere Jezus?

Let op: Deze opdracht heeft alleen zin wanneer deze helemaal gedaan kan worden. Dat kost tijd. Het beste is om daar een hele les voor te reserveren.

Optie 2 – Stelling over Joodse feestdagen houden

De catechisanten kunnen in groepen worden verdeeld van maximaal 5 personen en minimaal 3.

Ze bereiden zich dan voor op een stelling: De invoering van de Joodse feestdagen is hoognodig in onze onrustig tijd. Als er bijvoorbeeld vier groepen zijn, dan zijn groep 1 én 2 voor en 3 én 4 tegen.

De groepen krijgen eerst 5 minuten om redenen voor of tegen de stelling te bedenken.

Daarna gaan ze met elkaar in debat, eerst groep 1 tegen 3 en dan 2 tegen 4.

Vervolgens is een evaluatief gesprek nodig.

De catecheet legt uit waarom de oudtestamentische levenswijze in strijd is met de vervulling en de vrijheid in Christus. De catecheet dient zich hierop goed voor te bereiden en de argumenten voor en tegen te kennen. Zeker nu de doordenking van de verhouding Kerk en Israël volop speelt en ook jongeren te maken hebben met mensen die hen aansporen om volgens de spijswetten en de Joodse feestdagen te leven.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom hoeven wij de ceremoniële wetten niet meer te houden?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom hebben wij het offer van de Heere Jezus nodig?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat kunnen wij van de spijswetten uit het Oude Testament leren?
2. Waarom houden wij de spijswetten niet meer?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

24. Gods geboden: Geen andere goden dan God (1^e gebod)

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* dat de Heere de enige God is.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat alles waar ik op vertrouw en waar ik van geniet, in plaats van de HEERE, afgoden zijn.

Handen – kunnen

Ik *kan* afgoden in mijn leven en in onze samenleving herkennen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 81:13:

"Maar Mijn volk wou niet
Naar Mijn stemme horen;
Israël verliet
Mij en Mijn geboôn;
't Heeft zich and're goôn,
Naar zijn lust, verkoren.

Binnenkomer

Lees de binnenkomer.

Ga het gesprek aan over welke emoties het vreemdgaan van de vader oproept.

Koppel dit vervolgens aan afgoderij: wat geestelijk overspel is.

Zo erg is in de ogen van de Heere afgoderij.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Afgoden

Laat de catechisanten eerst individueel een top 3 maken met dingen/personen in hun leven die de omgang met de Heere in de weg staan.

Laat ze hierna in de groepjes van 3 tot 5 man één grote lijst maken van alle top 3's.

Laat ze dit vervolgens labelen:

1. Wel afgod
2. Een beetje een afgod
3. Geen afgod.

Sluit vervolgens de opdracht centraal af: wat bepaalde in welke categorie ze hun lijst hebben gelabeld?

Ga vervolgens in gesprek met de vraag: welke dingen hebben de catechisanten gelabeld met 'een beetje een afgod'.

Eindig met de vraag: Bestaat voor God de categorie 'een beetje een afgod'?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Is er ruimte om andere dingen belangrijker of even belangrijk te vinden als de HEERE?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat zijn afgoden?

Leerdoel handen – kunnen

1. Welke afgoden heb jij in je leven?
2. Welke afgoden kent onze samenleving?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

25. Gods geboden: Geen beelden maken van God (2^e gebod)

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* waarom God niet door middel van beelden aanbeden wil worden.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat ik in gedachten denkbeelden van God maak.

Handen – kunnen

Ik *kan* de beelden die ik heb van God toetsen aan de Bijbel.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 99:8:

Geeft dan eeuwig' eer
Onzen God en HEER;
Klimt op Sion, toont
Eerbied, waar Hij woont,
Waar Zijn heiligheid
Haren glans verspreidt:
Heilig toch en t' eren
Is de HEER der heren.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Beeld van God

Geef elke jongere een A4.

Laat hem onder elkaar *alles* opschrijven, waar hij/zij aan denkt bij God.

Geef hiervoor 5 minuten.

Bespreek daarna wat opgeschreven is. Laat zien dat zelfs als je heel Bijbelse dingen opschrijft over God, je nog heel onevenwichtig kunt zijn. Wie vooral dingen over Gods oordelende kant opschrijft, ziet God zoals Hij niet is. Hij is immers ook genadig en barmhartig. Wie dingen opschrijft die alleen over Gods liefde gaan, ziet God ook niet zoals Hij is. Hij is immers ook rechtvaardig en oordeelt de zonden.

Bij het toetsen van ons Godsbeeld moeten we kijken of het Bijbels is: Of wat we in ons Godsbeeld zeggen, overeenkomt met de Bijbel. En of het ook het Bijbelse evenwicht heeft.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Woorden leggen

Schrijf op twee A4tjes de woorden God en afgod.

Schrijf op memoblaadjes de volgende woorden: heilig, hulp, zichtbaar, verplaatsbaar, goed, gemakkelijk, krachtig, bereikbaar, tijdelijk, belangrijk, tijdsbesteding, onmogelijk, etc. Het kunnen allerlei woorden zijn die bij één van de twee of beide A4tjes horen.

Laat de jongeren de blaadjes bij het juiste A4tje leggen/plakken.

Bij een grote groep meerdere setjes maken.

Optie 2 – Brainstormen

We leren God kennen door prediking, niet door (af)beeld(ing)en. In de prediking klinken roepstemmen, vermaningen en beloften.

Geef de jongeren in groepjes van 2-4 personen een schrijfblad.

De jongeren krijgen per woord één of twee minuten (schat zelf de spanningsboog en concentratie van de groep in) om daar zoveel mogelijk voorbeelden bij te bedenken.

Begin met beloften; dat de jongeren in beperkte tijd zoveel mogelijk Bijbelse beloften opschrijven.

Vervolgens schrijven ze in beperkte tijd zoveel mogelijk Bijbelse vermaningen

en tenslotte schrijven ze in beperkte tijd zoveel mogelijk Bijbelse roepstemmen op.

Bespreek met elkaar de uitkomsten.

Wat weten we nu over God?

Hadden we dit ook kunnen weten door middel van beelden/afbeeldingen?

Verdieping

U kunt met de catechisanten spreken over de achtergrond van de catechismusvragen, namelijk de dwaling van de Rooms Katholieke Kerk in het samenvoegen van het eerste en tweede gebod.

Ook kunt u met de catechisanten nadenken over hun kerkelijke betrokkenheid. Er zijn er mogelijk ook die van huis uit minder betrokkenheid bij de Heere en Zijn dienst gewend zijn, het is goed dat u hiervan bewust bent.

Verder kunt u met de catechisanten nadenken over de beeldcultuur ten opzichte van het tweede gebod.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom wil God niet doormiddel van beelden aanbeden worden?

Leerdoel hart – beseffen

1. Hoe denk jij over God?
2. Hoe kun je op een goede manier denken over God?

Leerdoel handen – kunnen

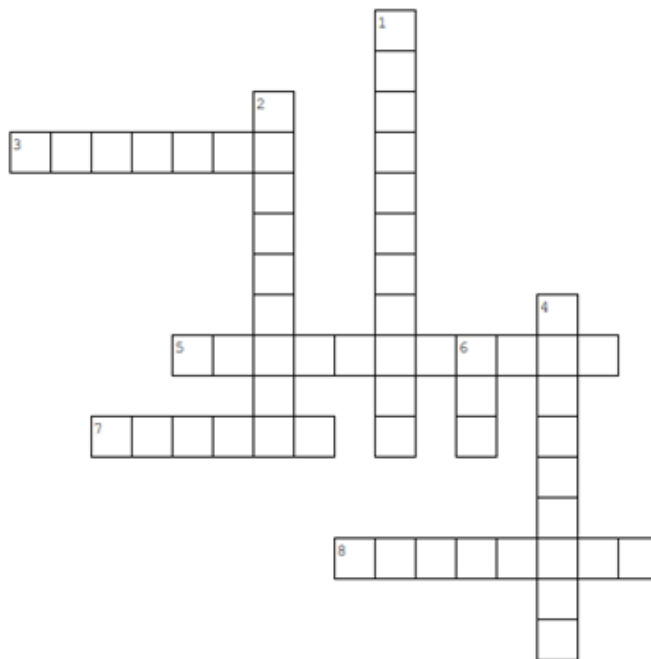
1. Hoe kun je je beeld van God toetsen, of het klopt?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Extra's

Kruiswoordpuzzel

Alle antwoorden zijn te vinden in de tekst van les 25.

Horizontaal

3. Iets wat beloofd is
5. Achternaam van Deense theoloog
7. Het nummer van het gebod waarin staat dat we geen afgoden mogen hebben
8. De plaats waar we altijd toegang hadden tot God, maar waar we nu niet meer mogen komen

Verticaal

1. Het tegenovergestelde van de ware God
2. Iets wat je bedenkt in je hoofd
4. De Heere maakt Zichzelf bekend door de
6. Dit namen Hofni en Pinehas mee naar het oorlogsveld

Antwoorden

1. Afgodsbeeld
2. Denkbeeld
3. Belofte
4. Prediking
5. Kierkegaard
6. Ark
7. Tweede
8. Paradijs

26. Gods geboden: Gods Naam niet ijdel gebruiken (3^e gebod)

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet op welke manieren ik Gods Naam kan misbruiken.

Hart – beseffen

Ik beseff dat Gods Naam heilig is, omdat God Zichzelf daarin leert kennen.

Handen – kunnen

Ik kan iemand vertellen wat het voor mij betekent als ik hem of haar hoor vloeken.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 150:1:

Looft God, looft Zijn naam alom;
Looft Hem in Zijn heiligdom;
Looft des HEEREN grote macht,
In den hemel Zijner kracht;
Looft Hem, om Zijn mogendheden,
Looft Hem, naar zo menig blijk
Van Zijn heerlijk koninkrijk,
Voor Zijn troon en hier beneden.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Gods Naam is Wie Hij is

Naar aanleiding van het leerdoel *Hart – Beseffen*: *Ik beseff dat Gods Naam heilig is, omdat God Zichzelf daarin leert kennen.*

Schrijf op het whiteboard de volgende tekstverwijzingen: Exodus 3:14, Jesaja 64:8, Genesis 14:19, Jesaja 7:14, Openbaring 1:8.

Laat de catechisanten de teksten opzoeken, en op een briefje de Namen van God met de betekenis opschrijven.

Ga vervolgens in gesprek over waarom God zo heet en waarom dat nuttig is voor ons om die Naam te weten.

Wat leert het ons over God? Wat leert het ons over onszelf?

Is de Naam tot troost/aanscherping/bemoediging?

De Namen van God die in de teksten genoemd worden:

Ex. 3:14 HEERE, Ik ben die Ik ben

Jesaja 64:8 Pottenbakker

Genesis 14:19 De Allerhoogste

Jesaja 7:14 Immanuël, God met ons

Openbaring 1:8 Alfa, Omega, Almachtige

Dit kan natuurlijk altijd nog aangevuld worden met meer teksten. Nu is gekozen voor 5 teksten, om het overzichtelijk te houden en om zo de tijd te hebben om de diepte in te gaan. Kijk hierin ook wat de groep aankan.

Optie 2 – Situaties bespreken

Benodigde tijd: 15 – 20 minuten.

Verdeel de catechisanten in groepjes van max. 5 jongeren per groep.

Leg bij elk groepje de kaartjes (zie onderdeel 5 van de handleiding) op zijn kop neer.

Laat om de beurt een jongere een kaartje omdraaien en voorlezen wat erop staat.

Vervolgens kunnen de jongeren met elkaar in gesprek over enkele dagelijkse situaties rondom het 3e gebod.

Herkennen ze de situaties?

Hoe valt te reageren?

Kaartjes bij deze werkvorm:

Iedereen heeft het over een bepaalde film en je bent erg nieuwsgierig geworden. Je besluit de film ook te kijken. Er blijkt veel in gevloekt te worden. De eerste keren kijk je nog door, maar na verloop van tijd blijft het vloeken maar doorgaan. De keuze is: stoppen met de film of de film afkijken?

Je werkgever reageert bij elke situatie met 'O God, ...'. Vloeken is trouwens ook geen probleem op je werk. Je merkt dat hoe langer je er werkt, hoe meer je zelf ook de woorden opslaat. Hoe ga je hiermee om?

Je hebt weleens van die dagen dat alles tegenzit en je voelt je enorm beroerd en chagrijnig. Op het moment dat je naar huis wilt fietsen, regent het enorm. Helaas moet je door de regen en je humeur knapt daar natuurlijk niet van op. Als je dan eindelijk thuis bent, stoot je jezelf enorm pijnlijk en een vloek/grof woord ligt op je lippen. Zijn er bepaalde woorden die je in je frustratie kan gebruiken, in plaats van vloeken of grof taalgebruik?

Zaterdagavond is een avond waarop je nogal eens wat later naar bed gaat dan andere avonden. Zondagochtend slaap je dus nog half als je naar de kerk gaat. Het kan dan zomaar gebeuren dat de psalmen en het gebed compleet langs je heengaat. Dat, terwijl je in de psalmen wel over God en Zijn Naam zingt. Heb je tips om de psalmen en het gebed bewust mee te zingen/bidden?

Op school zit je in de klas met één andere christen. Op een maandag praat je met een groepje klasgenoten over het weekend. Je hoort van allerlei avonturen en van de luie zondagen. Dan vragen ze aan je christelijke klasgenoot wat hij heeft gedaan. Hij vertelt dat hij naar de kerk is geweest. De klasgenoten weten niet goed hoe ze moeten reageren en vragen daarom maar aan jou wat jij het weekend hebt gedaan. Hoe reageer je?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Op welke manieren kun je de Naam van de HEERE misbruiken?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom is Gods Naam heilig?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe leg je aan iemand uit wat het met je doet, als je hem/haar hoort vloeken?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

27. Gods geboden: De rustdag gedenken (4^e gebod)

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet waarom God ons Zijn rustdag geeft.

Hart – beseffen

Ik beseff dat de rustdag noodzakelijk is voor mijn ziel en goed is voor mijn lichaam.

Handen – kunnen

Ik kan nadenken over mijn eigen invulling van de zondag.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 84:5:

O God, die ons ten schilde zijt,
En ons voor alle ramp bevrijdt,
Aanschouw toch Uw gezalfde Koning.
Eén dag is in Uw huis mij meer
Dan duizend, waar ik U ontbeer;
'k Waar liever in mijns Bondsgods woning
Een dorpelwachter, dan gewend
Aan d' ijde vreugd' in 's bozen tent.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Woordweb

Schrijf op het bord: Zondag.

Laat de catechisanten alles noemen, waar ze bij de zondag aan denken.

Laat een vrijwilliger alle antwoorden die genoemd worden, opschrijven.

Vat na afloop samen: Jullie zien de zondag dus vooral als ...

Gebruik de resultaten van het woordweb tijdens het bespreken van de rest van de lesstof.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Stellingen

Werkvorm: stellingen

Verdeel de ruimte in twee helften, met daartussen een (onzichtbare) lijn.

De ene helft is eens, de andere helft is oneens.

Laat de jongeren daarna bij elke stelling positie nemen.

Geef hen daarna gelegenheid om toelichting te geven en proberen de anderen te overtuigen.

Als anderen zich laten overtuigen, mogen ze naar de andere kant lopen.

Voorbeeld stellingen:

- De apostelen legden het vierde gebod niet verplicht op. Daar moeten wij naar terug.
- De zondag is rustdag, daarom mag je zelf je manier van ontspanning kiezen.
- Op zondag moet je beeldschermen zoveel mogelijk vermijden.
- Na de wederkomst is het eeuwig zondag.

- Zolang je bij je ouders woont, moet je hun zondagsregels gehoorzamen.
- Werken op zondag is geen probleem.
- De zondag begint om 12 uur 's nachts.
- De zondag is om bij te slapen.

Optie 2 – Persoonlijke opdracht

Geef elke jongere een A4.

Geef de opdracht: Als ik later op mijzelf woon, of getrouwd ben, en zelf mag kiezen hoe ik de zondag invul, dan vul ik de zondag als volgt in.

Laat ze dan opschrijven hoe ze van plan zijn de zondag in te vullen.

Geef hier 3 tot 5 minuten voor.

Bespreek de opdracht plenair na. Vraag hierbij ook de waarom-vraag: Waarom kies je voor deze invulling van de zondag?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom heeft God ons een rustdag gegeven?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom is een rustdag nodig voor je ziel?
2. Waarom heeft je lichaam een rustdag nodig?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe zou jij je rustdag willen invullen? Waarom?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

28. Gods geboden: Het gezag eren (5^e gebod)

Vooraf

Het is goed om te beseffen dat het vijfde gebod voor iedere catechisant iets oproept. Mogelijk ook bij u als catecheet. Juist in deze leeftijdsfase, waarin jongeren terug kijken en vooruit kijken. Ook staat in onze tijd het begrip 'gezag' best wel onder vuur. Reken er ook mee dat familie niet altijd veiligheid verondersteld. Mogelijk is er bij uw catechisanten sprake van huiselijk geweld, misbruik of verwaarlozing. Wanneer onze antwoorden te snel, te gemakkelijk of te clichématig zijn, kan dat catechisanten afstoten. Anderzijds is het goed dat jongeren iets proeven van de vreugde in Gods geboden. Daarom, hoe meer u in de lessen over de geboden én in de catechisanten investeert, hoe meer u ontvangt.

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* waar het eren van allen die boven me gesteld zijn uit bestaat.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat het proces om steeds zelfstandiger te worden niet los te maken is van Gods geboden.

Handen – kunnen

Ik *kan* gezagdragers eren, gehoorzamen en geduldig tegemoet treden.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 19:6:

Dus krijg ik van mijn plicht,
O God een klaar bericht.
Wat is 't vooruitzicht schoon!
Hij, die op U vertrouwt,
Uw wetten onderhoudt,
Vindt daarin groten loon.
Maar, HEER, wie is de man,
Die op 't nauwkeurigst kan
Zijn dwalingen doorgronden?
O bron van 't hoogste goed,
Was, reinig mijn gemoed
Van mijn verborgen zonden.

Alternatieve binnenkomer

Geef jongeren een blad papier en een pen.

Laat ze een smiley tekenen met hoe ze over hun ouders denken. Geef hier 1 minuut voor.

Laat ze hun blaadje omhooghouden.

Vat samen wat je ziet: ik zie veel blije smileys, maar ik zie ook een paar andere smileys.

Stel vervolgens de vraag (geef geen beurt, je weet immers niet wat er speelt bij elke jongere): Wie wil vertellen waarom hij deze smiley getekend heeft.

Gebruik het gevoel over hun ouders als uitgangspunt bij de invulling van de rest van de les.

Verwerkingsopdracht

Toelichting bij vraag 4

Er zijn drie grenzen aan het gezag van ouders:

1. Het gezag van ouders geldt alleen voor thuiswonende kinderen. Bij het uit huis gaan stichten kinderen een eigen gezin en houdt hun verantwoordelijk naar hun ouders op. Bij het trouwen moeten de kinderen volgens Genesis 2 hun vader en moeder verlaten, en hun vrouw aanhangen.
2. Ouders worden geroepen om God lief te hebben boven alles en hun kinderen als zichzelf. Als het goed is stellen ouders regels vanuit liefde tot hun kinderen. Regels die goed zijn voor de kinderen en goed voor het gezin. Ouders hebben geen recht om hun kinderen dingen op te leggen, die slecht voor hen zijn. Kinderen zijn hun ouders geen gehoorzaamheid verschuldigd bij mishandeling of misbruik. Maar ook het verbieden om naar de dokter te gaan, of psychische hulp te zoeken, valt niet onder de bevoegdheid van de ouders. Zij vragen dan iets van hun kind, wat niet goed voor hen is. Dat weigeren is geen breken van het 5^e gebod.
3. Ouders mogen alleen regels stellen, die niet ingaan tegen het Woord van God. Een vader die zijn kind vraagt om te liegen tegen de belastinginspecteur, tegen de politie, tegen de juf op school, of tegen anderen, die vraagt iets wat zijn kind niet alleen niet *hoeft* te gehoorzamen, maar zelfs niet *mag* gehoorzamen. Ook kinderen moeten God meer gehoorzaam zijn, dan mensen.
4. Tenslotte kunnen ouders dement worden, of door een ziekte verstandelijk beperkt worden. Zo kan bij een ziekenhuisopname iemand een delier krijgen. Wanneer een ouder in zo'n toestand iets vraagt, dan vraagt het 5^e gebod niet dat wij doen wat ze vragen, maar dat wij doen wat goed voor hen is.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Brief schrijven

Doe eerst met de groep een brainstorm-sessie. Kunnen de jongeren voorbeelden geven van dingen waarin ze hun ouders respecteren? (bijv. dat ze voor me zorgen, dat ik mijn verhaal kan doen, dat ik altijd met mijn vragen bij ze kan komen, dat ze geduld hebben, dat er altijd weer eten voor me klaarstaat).

Laat ze daarna een open brief van waardering en respect naar hun ouders schrijven.

Als de mogelijkheid er is, daag de ouders dan ook uit om een brief terug te schrijven naar hun kind.

Let op, dit kan erg kwetsbaar zijn, vooral voor jongeren die geen goede thuissituatie hebben. Let dus goed op reacties en probeer in te schatten of deze werkvorm wat is voor de groep.

Optie 2 – interview met ouders

N.a.v. het stukje: *Mogelijk denk je dat je weet hoe jouw ouders denken, zonder dat je hen erkent. Eren betekent ook dat je eerlijk mag vragen hoe je ouders zelf het proces van keuzes maken hebben ervaren. Het kan een onvergetelijk gesprek opleveren* (blz. 72, onder het kopje *Een gebod voor kinderen*).

Vraag de jongeren naar de mening van hun (pleeg)ouders over telefoongebruik. Dit kan als ingang gebruikt worden om te peilen of ze wel weten waarom hun ouders die mening hebben. Telefoongebruik is één voorbeeld, er zijn natuurlijk nog veel meer meningen van de ouders. Laat de jongeren een interview voorbereiden van minimaal 3 vragen. Daarin moeten ze vragen waarom ouders bepaalde keuzes hebben gemaakt. Denk dan bijvoorbeeld aan telefoongebruik, stille tijd, zondagsinvulling, bepaalde huisregels.

Daag de jongeren uit om het gesprek aan te gaan en kom er de volgende keer nog even kort op terug.

Optie 3 – Een moeilijke thuissituatie

Wanneer u weet dat er jongeren zijn met een moeilijke thuissituatie, zullen bovenstaande werkvormen niet snel aansluiten. Wanneer er jongeren zijn met onveilige gevoelens, laat hen dan een brief naar God schrijven. Laat hen opschrijven wat voor pijn ze hebben en wat voor vragen. Benadruk wel dat ook dit met respect moet gaan, het is geen aanklachtsbrief. Toch is het goed om ruimte te bieden aan vragen, net als in veel psalmen gebeurt. Bespreek daarna psalm 27:8-14: God houdt vast, ook als ouders hun kinderen verlaten. Ook Jesaja 49:14-16 sluit daarbij aan: ook al vergeet een moeder haar kind, God kán zijn kinderen niet vergeten.

Het kan ook nuttig zijn om worstelende jongeren te verwijzen naar een vertrouwenspersoon of buddy die hen kan helpen met vragen en verwerking.

Verdieping

Enige gebod met een belofte

Ter verdieping kan erop ingegaan worden, dat het 5^e gebod het enige gebod is met een belofte. Zie Efeze 6:1-4. Paulus past deze belofte daar toe op een lang en gelukkig leven.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat betekent het eren van je ouders?
2. Wie moet je nog meer eren, volgens het 5^e gebod?

Leerdoel hart – beseffen

1. Hoe kun je bij het ouder worden aan de ene kant steeds zelfstandiger worden, en tegelijkertijd ook het 5^e gebod houden?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe moet je het 5^e gebod in de praktijk brengen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

29. Gods geboden: niet doden (6^e gebod)

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* wat het gebod om niet te doden omvat.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat de waarde van het leven samenhangt met Gods beeld.

Handen – kunnen

Ik *kan* op een respectvolle wijze met het leven van anderen en mijzelf omgaan.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 139:7

Gij hebt mijn gans gestel doorgrond,
Zelfs voor mijn eersten levensstond.
Ik ben verbazend voortgebracht.
Op 't nagaan van Uw wond're macht,
Sla ik verrukt het oog naar boven:
'k Zal U, mijn Schepper, altoos loven.

Of Ps. 139:9:

Gij hebt, wijl niets Uw oog weerhoudt,
Mijn ongevormden klomp beschouwd;
Ja Gij, wiens wijsheid nimmer faalt,
Hadt mijn geboortestond bepaald;
Eer iets van mij begon te leven,
Was alles in Uw boek geschreven.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Bespreekvraag

Begin de les met één van de volgende vragen / stellingen te bespreken:

1. Vraag: Wat maakt dat jouw leven waardevol is?
2. Stelling: Elk leven is waardevol.
3. Stelling: Jij mag er zijn! of Jij bent waardevol!

Bespreek één van deze vragen/stellingen.

Vraag door naar de reden waarom men het met de stelling eens of oneens is.

Schrijf eventueel de antwoorden op het bord.

Bespreek de antwoorden en ook het Bijbelse antwoord dat ons leven waarde heeft, omdat Góð ons het leven geeft.

Optie 2 – Verhaal

Vervang het verhaal van de binnenkomer uit het boekje door het verhaal van Robert. Robert is sinds zijn geboorte gehandicapt. Zowel verstandelijk als lichamelijk. Robert kan niet praten. Als je tegen hem praat, begrijpt hij je niet. Het enige wat Robert kan, is een tevreden geluidje maken, als hij het eten lekker vindt. Robert heeft vaak longontsteking of een andere ontsteking. Dan kan hij niet gewoon eten. Dan krijgt hij sondevoeding. Dan ligt hij heel de dag in bed te woelen. Aan de geluiden die hij maakt, merk je dan dat hij veel pijn heeft. Zijn vader en moeder vinden het heel erg, als ze Robert zoveel pijn zien hebben. Heeft het leven van Robert eigenlijk wel waarde? Waarom wel/niet?

Begrippen

Mijzelf niet in gevaar begeven

Wees als catecheet ervan bewust dat er mogelijk jongeren voor je zitten die het psychisch moeilijk hebben, en die wel eens aan zelfmoord gedacht hebben, of daar soms zelfs heel vaak aan denken. Bespreek dit op een pastorale manier. Wijs erop dat gevoelens van eenzaamheid soms het leven nutteloos en doelloos kunnen laten voelen, de zin om verder te leven wegnemen, en gedachten aan zelfmoord kunnen oproepen. Benadruk dat het nooit hopeloos is. Stel je als catecheet beschikbaar voor jongeren die hierover willen praten, en wijs op de beschikbaarheid van hulpverlening.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Zelfbeeld

Vertel één of beide verhalen en ga daarover het gesprek aan:

Jan die slecht leren kan

Jan is 15. Hij voelt zich onzeker. Hij heeft veel last van puisten. Echt knap is hij niet. Eigenlijk vindt hij zichzelf ronduit lelijk. Vrienden heeft Jan niet. Hij trekt op met Dirk, die in de klas het buitenbeentje is. De meiden zien Jan niet staan. Jan voelt zich vaak eenzaam. Leren gaat Jan niet goed af. Hij zit op kader, en haalt zesjes. Dit jaar wil het helemaal niet. Hij heeft al een paar vieren en vijven gehaald. Jan maakt zich zorgen of hij wel over gaat. Leren kan ik ook al niet. Hij voelt zich waardeloos. Wat zou jij tegen Jan willen zeggen?

Margriet die zich leeg voelt

Margriet is een knappe meid van 16. Met haar lange blonde haar en blauwe ogen krijgt ze veel aandacht van jongens. En ook bij de meiden ligt ze goed. Alle leuke meiden uit de klas willen vriendinnen met haar zijn. Thuis is ze de jongste. Haar vader en moeder verwennen haar. Ze heeft de nieuwste mobiel, een leuke scooter en ze heeft een eigen grote kamer. Toch voelt Margriet zich vaak leeg. Wat zou jij tegen Margriet willen zeggen?

Optie 2 – Casus abortus

Jannieke is 17 en heeft verkering met Jorik. Jorik is niet van de kerk. Na drie weken verkering wilde Jorik seks. Voor Jannieke voelde het niet goed. Toch heeft ze gedaan wat Jorik vroeg. Haar vriendin zei, dat dat erbij hoorde. En ze wilde Jorik niet kwijt. Toen Jannieke niet meer ongesteld was, raakte ze in paniek. Wat nu, als ik zwanger ben? En ze was zwanger. De blauwe lijntjes op de zwangerschapstest waren onverbiddelijk. Tegen haar ouders vertellen durfde Jannieke niet. Haar ouders zijn heel streng. Ze zouden heel boos worden. Daar is Jannieke zeker over. Op internet heeft ze een afspraak gemaakt met de abortuskliniek. Maandag uit school gaat ze langs, om de zwangerschap te beëindigen. Wat zou jij tegen Jannieke willen zeggen?

Optie 3 – Stellingen

Behandel de volgende stellingen.

Eventueel kan dit met groene en rode kaartjes te gebruiken, waarbij jongeren een groen kaartje opsteken wanneer ze het eens zijn met de stelling of een rood kaartje, wanneer ze het met de stelling oneens zijn.

Een andere manier is de jongeren te laten staan wanneer ze het met de stelling eens zijn. Wanneer ze het met de stelling oneens zijn, kunnen ze blijven zitten.

De stellingen:

1. Het is belangrijker om te genieten van het leven, dan lang te leven.
2. Slecht over jezelf denken is zonde.
3. Als verpleegkundige ben je schuldig aan het 6^e gebod, wanneer je een patiënt helpt om een euthanasiekliniek te vinden.
4. In een achtbaan gaan of bungee jumpen is je leven nodeloos in gevaar brengen en dus zonde tegen het 6^e gebod.
5. Abortus is in geen enkel geval toegestaan
6. Palliatieve sedatie (iemand, die sterft, morfine geven waardoor hij minder pijn heeft, maar waardoor hij ook bewust zijn kan verliezen en sneller sterft) is zonde tegen het 6^e gebod.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat vraagt God in het 6^e gebod van ons?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom heeft ons leven waarde?
2. Wat heeft de waarde van ons leven met het beeld van God te maken?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe moet ik met het leven van mijzelf en anderen omgaan?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

30. Gods geboden – het heilige huwelijk

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* dat man en vrouw verschillend geschapen zijn door God en beiden beelddrager van God zijn.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat het huwelijk een afspiegeling is van de verbinding tussen Christus en Zijn Gemeente.

Handen – kunnen

Ik *kan* het huwelijk tussen één man en één vrouw vanuit de Bijbel onderbouwen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps.128:1 en 2:

U mag men zalig heten,
Dien 's HEEREN vrees bekoort;
Die, met een goed geweten,
Steeds wandelt naar Zijn woord.
Gij zult uw nooddrift vinden
Door d' arbeid van uw hand;
Wat g' u moogt onderwinden,
Komt, naar uw wens, tot stand.

Uw echtvriendin zal bloeien,
Gelijk een wijnstok tiert,
Die, vruchtrijk onder 't groeien,
Uw huismuur dekt en siert.
Niets zal uw welvaart stuiten;
Uw kroost zal blij en fris,
Als groen' olijvenspruiten,
Versieren uwen dis.

Of Ps. 45:5:

Men ziet u blij, in statelijke reien,
Door docht'ren zelfs van koningen geleien;
De koningin staat aan uw rechterhand
In 't fijnste goud van Ofirs mijnrijk land.
O Dochter, hoor, en zie, en neig uw oren;
Verlaat, vergeet, wat ooit u kon bekoren,
Uws vaders huis, uw volk, en wat voorheen
U dierbaar en beminnenswaardig scheen.

Alternatieve binnenkomeer

Optie 1 – Verkering

Stel de vraag: Waaraan moet de jongen/meid voldoen, met wie jij verkering wil?

Schrijf de antwoorden op het bord. Laat dit eventueel één van de jongeren doen.

Maak de verbinding tussen de gegeven antwoorden, en de Bijbel. Vooral het belang dat de ander de Heere kent of de Heere zoekt (en dus niet onkerkelijk is), zodat je samen de Heere kunt dienen en kinderen kunt opvoeden voor de Heere.

Optie 2 – Stelling

Begin met de stelling: Er is geen echt verschil tussen samenwonen en trouwen.

Bespreek de antwoorden en maak een koppeling naar de inhoud van de les, waarin het gaat over wat God over het huwelijk te zeggen heeft.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Casus

Een goede vriendin van je krijgt verkering met een ander meisje. Je ziet het aan hen: ze houden echt van elkaar. Je hebt je vriendin nog nooit zo gelukkig gezien. Je vraagt je af: Als het haar zó gelukkig maakt, is het dan écht verkeerdt?

Laat de jongeren reageren op deze casus.

Benadruk de Bijbelse gegevens (zoals Romeinen 1, 1 Kor. 6:10 en 1 Tim. 1:10). Benoem hierbij expliciet dat er een verschil is tussen het hebben van homofile gevoelens en het aan die gevoelens toegeven door een relatie aan te gaan met iemand van hetzelfde geslacht.

Benadruk dat het hebben van deze gevoelens je niet slechter maakt of dat je met deze gevoelens geen kind van God kunt zijn of worden.

Benadruk ook de taak van de gemeente, om biddend om zulke mensen heen te staan. Het is een hele strijd om niet aan deze gevoelens toe te geven, terwijl de wereld om ons heen daar wel toe aanspoort.

Optie 2 – Extra vragen

1. Welke *goede* dingen zijn er aan getrouwd-zijn?
2. God heeft man en vrouw verschillend geschapen.
 - a. Noem een paar verschillen (schrijf deze op het bord)?
 - b. Benoem bij elk verschil hoe man en vrouw elkaar daarin aanvullen?
3. Stelling: In onze samenleving komt steeds meer genderneutraliteit. 'Dames en heren' is door de NS vervangen door 'reizigers'. Mannen- en vrouwentoiletten worden vervangen door genderneutrale toiletten. Dit is een goede ontwikkeling.
4. Stelling: Een goede verkering en een goed huwelijk draait om wat jij aan de ander *geeft* in plaats van wat jij van de ander *krijgt*.

Optie 3 – verwachtingen van het huwelijk

Wat verwacht jij van het huwelijk / getrouwd zijn?

Laat verschillende jongeren reageren. Zowel jongens als meiden.

Bespreek de antwoorden.

Laat zien dat meiden soms andere dingen verwachten van het huwelijk, en omgedraaid.

Er leven rondom het huwelijk – door de invloed van TV-series en films – veel onrealistische verwachtingen van het huwelijk. Denk bijvoorbeeld dat het huwelijk er is om je gelukkig te maken. Dat het huwelijk altijd leuk is. Dat een goed huwelijk altijd romantisch is. Etc.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarin zijn man en vrouw gelijk?
2. Waarin zijn man en vrouw verschillend?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat laat het huwelijk zien over Christus?

Leerdoel handen – kunnen

1. Leg vanuit de Bijbel uit, dat God het huwelijk bedoeld heeft als levenslange verbinding tussen één man en één vrouw.

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

31. Gods geboden zuiver en rein bewaren

Vooraf

Het gaat in deze les over seksualiteit. Probeer het *goede* te benadrukken. Seksualiteit is een goede gave van God, die binnen de veilige omgeving van het huwelijk genoten mag worden. Daarbuiten zijn seksuele gevoelens, gedachten en daden zonde. Hou rekening met de volgende dingen:

1. Voor jongeren is het een strijd om seksueel rein te leven. De wereld om hen heen overspoelt hen met prikkelende beelden. Denk aan reclames langs de weg, filmpjes op internet, en beelden die klasgenoten doorsturen. Laat merken dat je begrijpt dat het moeilijk is om rein te leven, dat dit zelfverloochening en strijd kost.
2. Benadruk dat wachten de moeite waard is. De HEERE is het waard. Daarnaast is het mooi, om jezelf te bewaren voor de man of vrouw, met wie je het leven wilt delen. Je kunt dan zeggen: Ik mijzelf voor jou bewaard.
3. Benadruk dat er bij de Heere genade en vergeving is, voor wie gezondigd heeft op dit gebied. Er is bij de Heere altijd een weg terug, voor wie zich bekeerd. Benadruk beide kanten: vergeving vragen, vraagt ook bekering: breken met de zonde. Geef de hoopvolle boodschap mee, dat we breken met de zonde niet in eigen kracht hoeven te doen. De Heere wil ons daarvoor de kracht geven. Het kan helpen om hier heel praktisch in te zijn: Voel je de verleiding om verkeerde beelden op te zoeken, of te ver te gaan met je vriendin, of op een andere manier te zondigen? Vouw dan je handen, en bid of de Heere je voor de zonden waar je de verleiding toe voelt, wil bewaren. Het is heel moeilijk om een zonde te doen, waar je net voor gebeden hebt of de Heere je wil helpen die niet te doen.

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* in hoofdlijn welke zaken onder onkuisheid worden gerekend.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat God de seksualiteit als een goede gave heeft gegeven, maar dat er vanwege de zonde veel onkuisheid is.

Handen – kunnen

Ik *kan* op een Bijbelse manier met seksualiteit omgaan en ik weet bij wie ik terecht kan met vragen of problemen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Gebed des Heeren:7, 8

Leid ons in geen verzoeking ooit;
Verberg voor ons Uw aanzicht nooit;
Gij weet het, onze kracht is klein;
De driften veel, en 't hart onrein,
Wat wordt er van ons in dien staat,
O Vader, zo Gij ons verlaat?

Verlos ons uit des bozen macht;
Bescherm, en sterk ons door Uw kracht:
Wij zijn toch zwak, zijn sterkt' is groot;
Dus zijn w' elk ogenblik in nood;
Hier komt nog vlees en wereld bij;
Ai, sterk ons dan, en maak ons vrij.

Alternatieve binnenkamer

Woordweb

Schrijf op het bord de woorden 'Gij zult geen overspel plegen'.

Vraag de jongeren om hun gedachten bij deze woorden.

Schrijf de antwoorden op of laat één van de jongeren de antwoorden opschrijven.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Groepsgesprek

Maak groepjes van 4 of 5 catechisanten.

Zorg dat jongens bij jongens zitten, en meiden bij meiden.

Geef ze de opdracht om te bespreken welke zonden op seksueel gebied ze moeilijk vinden om nee tegen te zeggen.

Laat ze de antwoorden opschrijven.

Geef hier 5 minuten voor.

Geef daarna de opdracht om te bespreken wat helpt, om nee te zeggen tegen deze zonden.

Laat ze hun antwoord kort opschrijven.

Laat ze kijken of hun antwoord past bij alle eerder opgeschreven dingen, of dat sommige zonden een andere aanpak vragen dan anderen.

Optie 2 – Kleding

Maak groepen van 4 of 6 catechisanten, waarin een gelijk aantal jongens als meiden.

Laat eerst de meiden reageren op de vragen (2 minuten):

1. Wat vind jij sexy kleding bij een jongen?
2. Wat doet het met jou, wanneer je een jongen in zulke kleding ziet?

Laat vervolgens de jongens reageren op dezelfde vragen (2 minuten):

1. Wat vind jij sexy kleding bij meisjes?
2. Wat doet het met jou, wanneer je een meid in zulke kleding ziet?

Laat vervolgens de groepen nadenken over de vragen:

1. Jullie hebben het er net over gehad, wat kleding van anderen met jullie doet. Zijn de gedachtes die de kleding van jongens/meiden in jullie naar boven roepen, zondig?
2. Hoe kun je met je kleding jongens/meiden helpen, om geen last van zondige gedachten te hebben?

Optie 3 – Extra vragen en stellingen

1. Waarom is het juist heel *goed* dat seksualiteit alleen in het huwelijk een plaats heeft? (De wetenschap dat de ander voor altijd bij je blijft geeft veiligheid en geborgenheid waarin je jezelf kunt zijn en jezelf helemaal mag geven aan de ander).
2. Stelling: Als je porno kijkt, pleeg je echtbreuk en mag je man/vrouw van je scheiden.
3. Veel jongeren en jongvolwassenen kijken porno. Welke concrete dingen kun je doen om te voorkomen dat je aan die verleiding toegeeft?
4. Stelling: Vooruitgrijpen op het huwelijk door seks te hebben in je verkeringstijd, neemt de zegen over je huwelijk weg. (Ga in op de gevolgen van seks voor het huwelijk, wanneer de verkering uitgaat. Ook op het gevolg dat fysiek contact vaak ten koste gaat van het elkaar dieper leren kennen door veel met elkaar te praten. En het respecteren van elkaars grenzen).
5. Stelling: Wie seks heeft voor het huwelijk is voor God getrouwd. Als het uitgaat is elke relatie daarna overspel.
6. Stelling: Zelfbevrediging is zonde.

7. Wat laat het oud-Nederlandse woord voor seks: *gemeenschap hebben*, zien over hoe seksualiteit bedoeld is door de Heere?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat valt er allemaal onder onkuisheid?

Leerdoel hart – beseffen

1. Hoe heeft God seksualiteit bedoeld?
2. Hoe komt het dat er zoveel onkuisheid is?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat betekent het om op een Bijbelse manier met seksualiteit om te gaan?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

32. Gods geboden – Omgaan met Gods gaven

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* wat er allemaal onder stelen valt.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat God het goede voor mij en mijn naasten op het oog heeft.

Handen – kunnen

Ik *kan* vreugde beleven aan uitdelen (geven maakt rijk).

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 62:1, 7:

Mijn ziel is immers stil tot God;
Van Hem wacht ik een heilrijk lot;
Hij immers zal mijn rotssteen wezen,
Mijn heil, mijn hulp in mijn gebrek,
Mijn toevlucht en mijn hoog vertrek:
Ik zal geen grote wank'ling vrezén.

Vertrouwt, wat uw begeert' ook zij,
Nooit op geweld of roverij,
En wordt niet ijdel, als 't vermogen
Gedurig aanwast; waakt en let.
Dat gij het hart er nooit op zet;
Zo wordt ge door geen schijn bedrogen.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Groepsopdracht over wat God vraagt in dit gebod

Maak groepen van 2 (of 3 tot 5).

Schrijf op een A4: Gij zult niet stelen.

Maak twee kolommen.

Schrijf in de linkerkolom alle vormen van stelen op, die God verbiedt.

Schrijf in de rechterkolom alles op, wat God in dit gebod van ons vraagt.

Inventariseer na 5 minuten de antwoorden en bespreek deze met elkaar.

Deze opdracht kan ook gezamenlijk op een bord gedaan worden.

Optie 2 – Alles is van God

Geef elke jongere een blaadje (A6 of groter).

Schrijf de drie dingen op, waaraan je het meest gehecht bent.

Geef daar 1 a 2 minuut de tijd voor.

Inventariseer de antwoorden.

Laat ze eronder schrijven: Eigendom van God.

Bespreek wat dit met hen doet, dat deze dingen het eigendom van God zijn.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Twee euro munt

Neem een munt van twee euro mee.

Vraag aan de catechisanten wat er op de zijkant van de munt staat.

Laat één van de jongere het lezen wat erop staat: God zij met ons.

Ons geld is van God. Wat betekent dat voor jou, dat je geld van God is?

Optie 2 – Geven

Geef elke jongere een A4.

Geef hen de opdracht om op te schrijven hoeveel ze het afgelopen jaar aan de kerk en aan goede doelen gegeven hebben.

Geef hiervoor 5 minuten.

Laat hen het bedrag optellen.

Laat ze vervolgens het bedrag opschrijven, wat ze elk jaar binnenkrijgen (zakgeld, stufi, salaris).

Laat ze ook dit bedrag optellen.

Laat hen vervolgens berekenen hoeveel procent van hun inkomen ze weggeven aan de kerk en goede doelen (giftenbedrag delen door totaalbedrag keer 100).

Ga het gesprek aan over wat ze van hun geef-percentages vinden en hoe dit zich verhoudt met dat alles van de Heere is.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat valt er allemaal onder stelen?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom geeft de Heere mij het 6^e gebod?

Leerdoel handen – kunnen

1. Kun jij blij worden van weggeven van spullen of geld?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.